

ברוריה עם רות ואיתן הילמן ביום השנה לפטירת אריה

ברוריה בת 90

אימא,

אני שמחה על אריכות החיים שלך, ומברכת עליה. תוספת השנים הזאת אפשרה לנו להתקרב אחת לשנייה, ולקבל אחת את השנייה. ויותר מזה: תוספת השנים הזאת מוכיחה לנו שאפשר ללמוד ולהתפתח בכל גיל. גם בגיל שמונים ותשעים, כיף לראות אדם כל כך מבוגר שעדיין לומד ומתפתח. למה אני מתכוונת:

אם משפטי המפתח בילדות היו: "החיים הם סבל", "המהירות הורגת", או "דה מנטש דנקט אין גוט לנקט", כלומר: "האדם מתכנן, אבל אלוהים מחליט" - היום אני שומעת זמירות חדשות: "תעשי רק מה שטוב לך", "אדם צריך להיות איפה שטוב לו", "הילדים שלי כל כך מוכשרים ואינטליגנטים, וגם נראים טוב". ואולי תמיד חשבת כך, רק לא אמרת, כי עובדה שאנחנו נמצאים במקום שטוב לנו, עושים מה שאנחנו רוצים.

מה עוד הנחלת לנו, אימא? מסתבר שהרבה: את הנאמנות והמסירות לאבא, לקיבוץ, למקצוע;

את האסתיקה; את כישרון השירה והאהבה לשיר; ומעל הכול - את חוש ההומור. איתך צחקנו הרבה, אימא. את תבונת הכפיים, העיסוק באמנות ובמלאכת יד (כגון, תפירה), את הדאגנות, את הצניעות, את אהבת הסדר והניקיון בבית, את הרצון לתת, את הצימאון ללמוד.

אף פעם לא התלוננת, לא מתלוננת ולא רוצה להטריד. את מרכזיות המשפחה, את הרצון לשרת את בן הזוג, ומעל הכול -

את האחוה וחוסר ההתחשבנות.

חגי ואני מכירים כבר שישים שנה, ועוד לא יצא לנו לריב אפילו פעם אחת, ואפילו לא להגיד "אויש"! וזה הודות לכך שגידלת אותנו באחוה, מתוך חוסר התחשבנות, ואני חושבת שזה ניכר גם בדור השלישי והרביעי, האחוה הזו, השיתוף והרעות בין הילדים: שלך, שלנו, ושל ילדינו.

על כל אלה אנחנו מודים לך, אימא, ומאחלים לך בריאות.

את היית כוכב שביט בין כוכבי הלכת. תודה אימא, אני אוהבת אותך.

רזיה

הוקרא ביום ההולדת התשעים של אמא

סמא יקרה -
לצבא לך אל הכל,
וילצבא אל זצ"ל הילך.
המשיכי אפילו צלילה
בליסק ובחילוק,
המשיכי ללכת את הילך,
והמשיכי לשמור אפילו
ואל הביטאל...
אל סוב צוים הולצמק - ת-90!!!
שילקא וחילקא
יפזר

גיל 90 זה גיל מקסים,
 ולסבתא שלנו אותו חוגגים,
 שרים לך שירים ורוקדים ריקודים,
 ואת כל הטוב לך מאחלים:
 שתרגישי טוב שתהיה בך שמחה,
 ורק שתדעי שתמיד ניתן לך
 חום בחיך במשפחה.
 את סבתא, את אימא, ויש לך נינים,
 נכדים, וכלות, וגם ילדים,
 כי ברוריה שלנו אישה עם שרירים,

עם חוש מיוחד לעור הפנים.
 ולאט-לאט בשקט-בשקט יצאה
 מימך ומאריה שושלת מכובדת,
 משפחה נעימה, שלווה וטובה.
 ולך נגיד על זה "תודה",
 ועכשיו כולם ביחד:
 קריאת "הידד"!!
 כ סבתא שלנו,
 לא תהיה לבד!

- מרב
- חגי
- יובל
- אביגיל
- ואיתמר

סבתא ברוריה

אני מאוד אוהבת אותך.

כשאת מחבקת אותי לפעמים אני לא יודעת מי הילדה ומי הסבתא. את עושה לי תה עם לימון ונהנית לכבד מלכה בתוך הממלכה שלך.

כשאת מקשיבה לי גם העיניים שלך מקשיבות ואני אוהבת לצחוק איתך ולהכיר אותך עוד.

את יושבת עם הטרגניסטור בחוץ, העציצים המקיפים אותך כל כך יפים ויש משפטים שלך שאני רוצה לזכור ולשמור. את מודה לי כל פעם שאני מתקשרת אליך. והיום אני רוצה להודות לך, סבתא, שאת בחוכמתך, באהבתך ועדינותך נותנת לי ומלמדת אותי מכל ניסיון שנתייך, על החיים הפשוטים, הצנועים.

תודה שאת סבתא שלי אהובה.

חיבוקים ונשיקות,

נעם

ברוריה בת 90

המפגשים שלי עם ברוריה היו והנם בדרך כלל ליד שני מקומות:

ליד פח האשפה השכונתי, ובבית שלי, בשבתות בין השעות 12:00 ל-13:00 בצהריים, לא דקה יותר ולא דקה פחות.

בשנים האחרונות סיגלנו לנו הרגל קבוע, להיפגש אחת לשבוע לשיחת נשים קלה ומעדכנת. שלובות זרוע הן – רזיה וברוריה – היו מהלכות אל ביתי, חורף, סתיו, אביב וקיץ ואני הייתי פותחת שולחן, לברוריה "רק מים". בפגישות עימה בדרך כלל הצד השני היה נשכר. היא ידעה להחמיא ולשבח בכנות וללא העמדת פנים. כשהייתה רואה אותי באחד המקומות הנ"ל הייתה פורצת מפיה קריאת שמחה והתפעלות: "הוי, אפרת, כמה שאת יפה היום!" ולא משנה אם הרגשתי בפנים אבלה וחפוית ראש, או לבשתי סתם בלויים, תמיד, אבל תמיד, היו קריאות אלה משמשות אותי כצידה לעוד חצי שבוע.

לשני המקומות האלה היה אופי שונה: ליד פח האשפה ההתרגשות הייתה גדולה יותר. פתאום להבחין בין כל מיני אנשים שנעשו זרים עם השנים, שלא ידעה את שמותיהם ושייכותם, פתאום פנים מוכרות, זה היה מרגש אותה, ואותי: "אפרת, הצבע של החולצה כל כך הולם אותך, או את נראית 'איון-בטון', איך את מסתדרת בחיים, אני ממש מעריצה אותך..." ועוד משפטים מסוג זה. ובשבתות היינו מעבירות מידע קיבוצי בשקיקה ובהנאה רבה: מי נולד, מי התחתן, מה החליטו, מה לא החליטו, מה קרה לזה, ומה קרה לזו, בקיצור – שבת מעניינת של שבת-אחים-גם-יחד. ברוריה הייתה משתתפת פעילה, מביעה דעה, כועסת, צוחקת, משתוממת. פתאום היה פורץ לסלון נער מתבגר, עייף ומנומנם, נריקה, וברוריה שוב היתה מביעה את התפעלותה מהגובה, היופי, הנימוס, ומיד מזכירה לנו כמה חבל שטלילה לא זכתה... איזה 'זיס'...

אגב, כשאריה היה בחיים שניהם היו מגיעים לכל ימי ההולדת של נרי. אריה היה מושיב את הילד הקצת-מבוהל צמוד אליו, ומקריא ברכה בן גוריונית חינוכית, וחותרם למטה: באהבה, סבא אריה וסבתא ברוריה.

היום בעולמנו המסובך והשלילי אומרים לנו לחשוב "חיובי". לסבתא ברוריה לא היה צריך לגלות זאת, היא כל חייה חושבת "חיובי", נקי, טהור, תמים – אולי זה סוד אריכות ימיה?

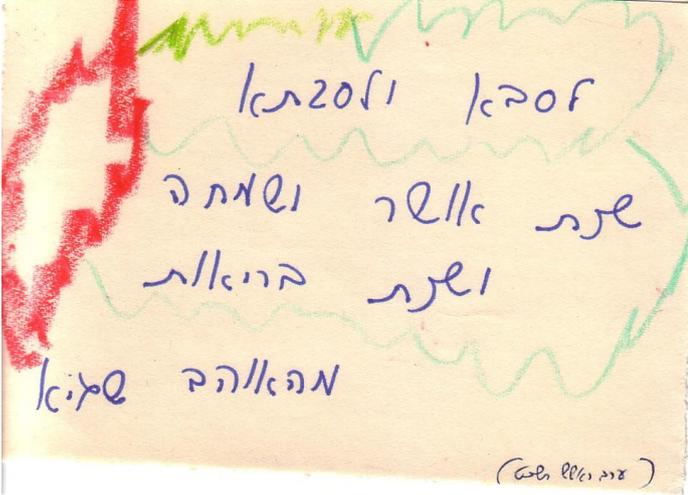
אני מאחלת לך ברוריה:

יום הולדת שמח, תמשיכי כמו שאת,

כי את הסבתא הכי חיובית שיש לנו.

אפרת בת שלם

2006

לאחר פטירתו של אריה ברוריה נהנית בחברת הבנים הנכדים והנינים

המשפחה המורחבת: חגי ומירב,
גולן ומורן, טל ונעם, הנינים
ושגיית שקפץ לביקור.

ראש השנה 2006 כפר ורדים

ביום הולדתה ה-90 של סבתא עם הטי באר, שותפתה בענף הקוסמטיקה

עם הנכדים והנינים בנופש – ראש פינה 2002

בהגיעה לגיל 90 עברה
ברוריה ל"פזית", 2006

עם מירב והנינים יובל,
אביגיל ואיתמר ב"פזית"

פרידה

כתב: חגי

אימא, מתוך 92 שנות חיך הצנועות, ו-71 שנותיך בישראל - 70 שנים מלאות ושלמות, חיית בקיבוץ בית-השיטה.

כל חיך היו קודש לדאגת ההשרדות, היומית מימי ברלין ועד חיך הנפתלים והסוערים ליד האריה שלצידך, בעלך ואהבתך הראשונה והיחידה.

לאורך כל חייה הסוערים, לעיתים, של אמא הונחו חייה על ידי כמה מרכיבים קבועים:

1. פדנטיות וסדר: כיאה ל'יקית' כל דבר היה צריך תמיד לעמוד במקומו, נקי, פרקטי ומוגן.
2. אסתטיות מעל הכול: בעיניה, בחושיה, ואצבעותיה הארוכות – סקרה ומישישה כל דבר, וידעה כיצד יהיה המתאים ביותר לסביבתו, לנפשו ולגופו של אדם או צמח בגינה.

3. שירות כערך עליון: תמיד להיות זמינה, מוכנה לעזור להגיש בזמן את הסנדוויץ' או את הספר הנדרש. תמיד להיות מוכנה למלא משאלות, תמיד איתו, תמיד שלו, תמיד שלנו, תמיד בשביל אחרים...

4. דאגה כערך עליון: תמיד מחכה לטלפון, לסימן, מחכה שיחזור, מחכה לתשובה מרגיעה, מחכה לשמוע כי שלום לכל בני המשפחה. הידיעה שתמיד יכול

להיות יותר גרוע, לא נתנה לה מנוח. דמינה לעצמה עולמות חורשי-רע, אלא אם שמעה אחרת. הדאגה הייתה חלק מגופה ונפשה.

חייה נחלקו לשלוש תקופות, שלושה מעגלים:

א. ילדותה בברלין בצילו של אב שומר מסורת, העובד כל היום בבית-מסחר לבדים כדי לפרנס את משפחתו. התייתמות מאב בגיל 14, הפסקת לימודיה, עליית הנאציזם והבריחה עם טלילה לישראל - היו הפרק הראשון והרדוף של חייה.

ב. היקלטותה בבית-השיטה ב-1938 והחתונה עם אבא אריה, היו פתח לשנים סוערות ומלאות תהפוכות. שנים בהן חיה בעוני חומרי, גידלה משפחה כמעט לבד, נסעה בעקבות אבא ליגור ולשליחויות מעבר לים. הייתה העוגן האיתן שמאחורי האריה השואג המבקש לטרוף את צורכי החינוך והתרבות, שיגעונות הטיולים להרים רחוקים ומעבר לגבולות, ארגון עצרות וכנסים בלהט משיחי, והקמת הארכיון ליד הבית בו נעלם מזריחה לשקיעה.

ג. המעגל השלישי היה מעגל המשפחה. לאחר מותו של אבא לפני 10 שנים, נוצר מצב חדש. לחיות לבד. חיים של דממה מתמשכת, טיפוח הגינה ודאגה למשפחה.

בפרק שלישי זה התרחבה מאוד המשפחה, נוספו חתנים ונינים, אך בתוך ליבה ייחלה ליום בו תפגוש שוב את אהבתה השואגת.

השנתיים האחרונות היו קשות ביותר. בראשית דרכה אמרה "היה לי קשה לחיות, ובסוף חיי, אני רואה שעוד יותר קשה למות".

למרות העזרה והחיבוק של עובדי "הפזית" ו"בית-הפז", מיום שעזבה את ביתה, בו התגוררה למעלה מ-50 שנה, נפלה רוחה ויבשו לילותיה. כל ביקור של בני משפחה, כל טלפון, היה רגע של אושר וקריאות התפעלות.

אימא מעולם לא הצטערה על מסלול חייה.

אושר ילדיה, נכדיה וניניה היה כל שביקשה.

רק מי שחי איתה ובסביבתה בשנתיים האחרונות לחייה, הבין והרגיש את אצילות נפשה את נדיבות ליבה, את עוצמת הבנתה האסתטית ואת יכולתה, גם ברגעים הקשים ביותר, לומר "תודה", "תהיי בריאה", ולהגיש יד מלטפת לשיער וללחי.

עכשיו סוף סוף בא שקט לנפשה הכואבת, האוהבת והמיוסרת, שקט שכה ייחלה לו.

שוב היא ליד בעלה האהוב, שוב חזר הסדר למקומו הטבעי.

בשמך ובשמנו אנו רוצים לומר תודה לכל הרבים שעזרו ברגעים של צורך או משבר, למסייעים ולמטפלים: לעובדי "בית הפז" ו"הפזית" שעמדו לצידנו ברגעים של סיום המסע ומעבר לעולמות של מעלה.

תודה לכל העומדים כאן איתנו, על שכיבדתם בבואכם את אימנו סבתנו שאומרת בוודאי לכם ברגע זה – תודה חרישית.

יהי זכרך שמור עימנו לעד.

הוקרא בלוויה 29.2.2008

ברוריה

כתבה אפרת

זודה ברוריה: אישה דקה, צנועה, שחִיָּה היו 'ליד', ברקע, לצידו האיש והתופעה.

ברוריה ואריה ניגנו מוסיקה אחרת, מיוחדת, מוסיקה שהיו בה הרבה תופים וחצוצרות, אך גם הרבה כינור ומנדולינה. אלה, של ברוריה היו צלילים של עדינות, גמישות, והוקרה, מעורבבים בצלילים של חרדות ודאגה אין-סופית. כמה כוחות נפש צריך אדם כדי לעמוד מול אקורדים של מוסיקה רועמת, חסרת-פשרות שכזו? והיא צלחה, לא, לא נשברה.

כשעברה ל"פזית", חשבתי לא פעם שאדם יכול למות אפילו מעודף דאגה. וברוריה דאגה 24 שעות ביממה. אם היו עוד שעות, היא הייתה ממלאה גם אותן: מה יהיה? מה יקרה? האם הכול מסודר? האם הכול עומד על מקומו? האם יש לך עבודה? האם את מרוצה?

ואחר-כך: תודה שבאת לבקר, אל תטריחי את עצמך יותר מדי, מספיק פעם בשבוע. אל תתאמצי... ומעל הכול, רצתה להיות בטוחה באלף אחוז שאנחנו מרוצים מעבודותינו, שיש לנו עניין, ושאנו שמחים. כי להיות אדם שמח - לפי הבנת ברוריה ואימא - זה להיות אדם בריא. אדם שמח - הוא אדם בריא וחזק.

כשעברה ל"פזית" הייתה חדורה רצון לשוב חזרה לביתה הקט. לשקט ולביטחון שלה. הרעש וההמולה סביבה הפריעו לה, לא נתנו מנוח. היא חיפשה שקט, חיפשה מרגוע לנפשה העייפה. אחרי שעברה ל"בית-הפז" חוותה משבר נוסף: שוב אנשים חדשים, שוב רעשים חדשים, והשקט הפך לחלום הולך ומתרחק... לא פעם, רצתה למות כדי לחוש כבר את השקט המיוחל. העומס הפנימי, לוח הזמנים הדימוני של מטלות שצריך להספיק לסיים, היה מאיים ומבהיל. החרדות גברו, וכך גם הסבל. היא הייתה מודאגת כל-כך, ומותשת כל כך. ובכל המצבים, ומעל כולם, כשכולה מכווצת מכאב ופחד, לא שכחה מעולם ללחוש את המילה המקרבת והמתוקה הזו: "תודה". תודה שבאתם אליי.

ההוקרה האין-סופית שלה הייתה צלילי הכינור והמנדולינה, צלילים רכים וענוגים שהדגישו את אצילותה ועדינותה. ההוקרה הייתה ביטוי של התרוממות מעל הכאב הנוכחי, האגואיסטי, המצמצם. והיא המורשת שהטמיעה בי.

תודה לך, ברוריה, על התודות שלך.

תודה, ועוד פעם - תודה.

הוקרא בלוויה

פרידה

נפרדנו במבט ולחישה
תשני אני מלטפת אותך עכשיו
ראיתי את כוחך, גאוותך, רוח דמותך.
עכשיו השקט אוסף אותך אליו
ואני נשארת עם חכמת חייך חיה בתוכי
אל דור ההמשך
אני מודה לך סבתא על היותך.

נכדתך נועם

הוקרא בלוויה 29/2/08

**חיים מלאי תהפוכות
אך מספקים
עברו על אמא וסבתא
שלנו.
תמיד דאגה, תמיד
אהבה, תמיד נתנה.**